

Høring – forslag til endring i akuttmedisinforskriften § 11

Helsedepartementet sendte på høring forslag til endringer i akuttmedisinforskriften § 11 med høringsfrist 1. mars 2022. Saken har vært på høring i Legeforeningens organisasjon. Innspill er innarbeidet i denne høringsuttalelsen.

Akuttmedisinforskriften trådte i kraft 1.1.2015. Bestemmelsen om kompetansekrav for personell som bemanner ambulansen, forskriftens § 11, trer i utgangspunktet i kraft 1.5.2022. Hovedregelen om kompetansekravene som stilles til personalet som bemanner ambulansen fremkommer av § 11 første ledd. Kompetansekravet innebærer at ambulansebiler skal være bemannet med minst to personer, hvorav minst en skal ha autorisasjon som ambulansearbeider. Der det bare er en ambulansearbeider, må den andre personen ha autorisasjon eller lisens som helsepersonell og nødvendig ambulansefaglig kompetanse. Begge personer skal ha førerkort for kjøretøyklassen og kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy. For vikariater av inntil to måneders varighet kan det gjøres unntak fra kravet om at begge personene på ambulansebilen må ha førerkort for kjøretøyklassen og kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy dersom det ikke er mulig å skaffe personell som oppfyller disse kravene.

Fra 2015 og frem til 1.5.2022 gjelder overgangsbestemmelsen i akuttmedisinforskriften § 21 fjerde ledd som stiller mindre strenge krav enn det som følger av § 11. Overgangsbestemmelsen åpner for at lærlinger og annet personell uten autorisasjon/lisens som ambulansearbeider eller helsepersonell kan oppfylle kravet til å være en av de to personene som bemanner ambulansen såfremt de har relevant akuttmedisinsk, pleiefaglig og redningsteknisk kompetanse. Det er tilstrekkelig at kun en person i ambulansebilen har sertifikat for kjøretøyklassen og kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy.

Departementets forslag om å åpne for unntak fra kompetansekravene i akuttmedisinforskriften § 11 første ledd samsvarer i stor grad med dagens ordning, med den hovedforskjell at det overlates til virksomhetsledelsen å foreta en konkret vurdering av om unntak fra hovedregelen skal gjøres. Forslaget innebærer at virksomhetsledelsen kan åpne for at andre års lærling i ambulansefag, eller paramedisinstudent som har fullført og bestått andre studieår av fulltidsstudiet eller tredje år av deltidsstudiet, kan være det andre personalet i ambulansen. Unntaket forutsetter at minst en av personalet som bemanner ambulansen er ambulansearbeider, og at begge har førerkort for kjøretøyklassen. Videre må minst en av personalet ha kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy. Det åpnes også for at virksomhetsledelsen, etter en konkret vurdering, kan gjøre unntak fra kompetansekravet for personell som skal dekke ekstravakter og kortidsvikariater forutsatt at det andre personalet i ambulansen er ambulansearbeider, begge har førerkort for kjøretøyklassen og minst en av personene har kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy.

Overordnet er Legeforeningen kritisk til manglende faglig grunnlag for de forslag som nå fremmes. Her har pågått en overgangsordning over flere år. Man har da hatt god tid til å foreta en evaluering av konsekvensene av disse midlertidige og svakere kompetansekravene, herunder i hvilken grad dette har påvirket pasientsikkerhet og kvalitet. Våre svar nedenfor må ses i lys av den påfallende mangelen på slik empiri i høringsnotatet.

Videre mener vi det er uheldig at forskriften ikke åpner for at ambulansen kan bemannes av to personer med annen høy faglig kompetanse og nødvendig erfaring. Slik dagens § 11 første ledd er utformet, vil f.eks. ikke to leger eller sykepleiere med relevant kompetanse, samt førerkort for

kjøretøyet og kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy, oppfylle kravene til å bemanne ambulansen.

Unntak fra kompetansekravene i akuttmedisinforskriften § 11 første ledd

Legeforeningen støtter ikke departementets forslag om at virksomhetsledelsen kan gjøre unntak fra kompetansekravene i akuttmedisinforskriften § 11 første ledd.

For Legeforeningen er det sentralt å sørge for at pasientsikkerheten ivaretas på best mulig måte under transport i ambulansetjenesten. I denne sammenheng mener vi det er viktig å sørge for at det helsepersonell med høy faglig kompetanse og erfaring kan oppfylle kompetansekravene. God kompetanse blant personellet som bemanner ambulansen er nødvendig for å ivareta pasientsikkerheten, herunder at minst to har kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy. De fleste andre års lærlinger oppfyller ikke kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy fordi de ikke oppfyller kravet om å ha hatt vanlig førerkort i minst to år (da de fleste andre års lærlinger er 19 år). Pasienter som transporteres i ambulanse trenger ofte mye medisinsk observasjon og kompetanse under transport. Særlig der pasienten har en tidskritisk sykdom/skade og det er langt til sykehus og/eller tilgjengelig ambulansefly, er en god prehospital tjeneste en vesentlig sikring. Vurderingen av hvem av ambulanspersonalet som skal ivareta pasienten under transport bør bero på hvem av dem som er best kvalifisert til dette, og ikke hvem som har kompetanse til å kjøre utrykningskjøretøyet. Legeforeningen er derfor bekymret for at transport fra skadested til sykehus ikke kan håndteres forsvarlig når kun en av personellet har kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy. Manglende kompetansebevis for førere av utrykningskjøretøy kan medføre økt transporttid fordi den med kvalifikasjoner til å kjøre utrykningskjøretøy må ta seg av pasientbehandlingen, eventuelt at kritisk syke pasienter må håndteres av helsepersonell uten tilstrekkelige faglige kvalifikasjoner under transport fordi den med kompetansebevis for utrykningskjøretøy må kjøre ambulansen. Legeforeningen er enig i at det er viktig å sikre at god opplæring og praksis for lærlinger og studenter, men mener at dette kan ivaretas ved at de fungerer som tredjemann i ambulansen dersom de mangler utrykningskompetanse.

Dersom departementet likevel vedtar endringsforslaget som åpner for at andre års lærling i ambulansefag samt paramedisinstudenter i andre/tredje år kan oppfylle kravet om å være det andre personellet som bemanner ambulansen, presiserer vi viktigheten av å sørge for tilstrekkelige kvalifikasjoner. Dette kan sikres ved at det etableres nasjonale krav til opplæring og utsjekk som sikrer et minimumsnivå av faglig kompetanse, ferdighet og skikkethet for oppgaven.

Unntak fra kompetansekravene for korttidsvikariater og ekstravakter

Når det gjelder departementets forslag om å åpne opp for unntak fra kompetansekravene i akuttmedisinforskriften § 11 (1) for korttidsvikariater og ekstravakter, støtter Legeforeningen heller ikke dette forslaget. Som nevnt over, er det utfordrende og sårbart å ha et minstekrav om at kun en av personellet som bemanner ambulansen har kompetansebevis for utrykningskjøretøy. Legeforeningen er også bekymret for at et såpass vidt unntak fra kompetansekravene for korttidsvikariater/ekstravakter fører til mer utstrakt bruk av billigere, ufaglært personell og en svekket prehospital akuttmedisinsk tjeneste til befolkningen. Samtidig er vi opptatte av at studenter innen helsefaglige profesjoner kan få erfaring også fra ambulansetjenesten, og at det legges til rette for at disse får god praksis gjennom å være en tredjeperson i ambulansen.

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**

Dersom departementet vedtar endringsforslaget bør det fastsettes en maks lengde på korttidsvikariater og at det utformes retningslinjer og fagkrav slik at pasientsikkerheten ivaretas. Legeforeningen mener det kan være akseptabelt med bruk av vikar med lavere kompetanse (helsefagstudenter) i sentrale strøk med god tilgang på flere ambulanserbiler med personell som oppfyller kompetansekravene og som kan bistå ved behov. I distrikt, hvor det ofte er lang reisevei til sykehus og få ambulanser, mener vi det ikke bør åpnes for unntak fra kompetansekravene for vikariater.

Med hilsen

Den norske legeforening

Siri Skumlien
Generalsekretær

Lars Duvaland
Avdelingsdirektør

Christine Palm Deighan
Rådgiver

[Dokumentet er godkjent elektronisk](#)